

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱԴԱՆ : ԱՍՏՆՈՒԹՅՈՒՆ : Ռուսաստանի ճնշման ճգնաժամը բացասական ազդեցություն է գործում նախկին ԽՍՀՄ այն հանրապետությունների վրա, որոնք Ռուսաստանի հետ համագործակցում են առեւտրի բնագավառում: Ըստ Ֆրանսուա Բյուրի, այդ կարծիքն են հայտնել Եվրամիության գործադիր մարմնի Եվրոպական հանձնաժողովի մասնագետները: Հունվարի 20-ին հրատարակված նրանց զեկույցում նշվում է, թե նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունները հակված

էին նշանակություն չսպ առևտրական ճգնաժամին, սակայն ամիսներ անց ընդունեցին, որ լուրջ ազդեցություն է գործել ճնշման կացության վրա: Ըստ Եվրոպական հանձնաժողովի զեկույցի, ռուսական ճգնաժամից առավելապես տուժել են Հայաստանը, Բելառուսը, Վրաստանը, Ղրղզստանը, Սոլովյանը, Տաջիկստանը եւ Ուկրաինան: Մասնագետների կարծիքով, դաժան այն է, որ այդ երկրների գյուղատնտեսական արտադրանքի արտահանումը Ռուսաստան խիստ սահմանափակվել է:

ՍՊՐՈՒՄ

Միջազգային ՉԼՄ-ներ. Հեռախոսային Աղբեղանք փոթորկալից է լինելու

Ինչո՞ք հայտնի է, Աղբեղանքի նախագահ Ֆեդոտ Ալիևը բուժման նպատակով Անկարայի զինվորական բժշկական ակադեմիայի «Գյուլիսան» հիվանդանոցում է գտնվում: Պատճառն էլ հարցազրույցի հարցառույթի համաձայն, Ալիևի առողջական վիճակի բարելավում է արձանագրվել: Այսուհանդերձ, արեւմտյան ՉԼՄ-ները աշխուժորեն լնճարկում են «Աղբեղանք Ալիևից հետո հարցը»: Ֆեյդալ աղբյուրները մանրակրկիտ ներկայացնելով Աղբեղանքում տիրող ճնշման, բաղաձայն իրավիճակն, ընդգծում են՝ Իսկ ու Ալիևը երկրի ողջ իշխանությունը կենտրոնացրել է իր ձեռքում, առաջ առաջ Ալիևի Աղբե-

ղանքը բաղաձայն ու ճնշման ծանր վիճակում է հայտնվելու: Այլ կերպ ասած, «Աղբեղանք Ալիևից հետո» հարցը միջազգային ՉԼՄ-ների օրակարգում է: Վերջիններս գրեթե բոլոր լրատվությունների մեջ շեշտում են, որ Ալիևն է ստորագրել նախարարի մի քանի համաձայնագրեր, որոնց նյութական արժեքը հասնում է շուրջ 40 մլրդ դոլարի: Հանգամանք, որը Ալիևի հանկարծակի հիվանդության շուրջ առկա կասկածներն ավելի է ուժեղացնում, մանավանդ եթե հաշվի առնենք, որ Անկարան զերադատում է այս առնչությամբ դաշտային լարվածությունը:

Է. Բ.

Ռուսաստանը արդիականացնում է իր ռազմական հենակետերը Հայաստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱԴԱՆ : Ռուսաստանը արդիականացնում է իր ռազմական հենակետերը Հայաստանում, հայտնում է «Նեգալիսիմյան զազեթան» հունվարի 19-ին: Ըստ թերթի, հենց այդ խնդրին էր նվիրված Ռուսաստանի ռազմաօդային ուժերի գլխավոր հրամանատար Անատոլի Կոնոկովի զխավորությանը հունվարի 18-ին Երևան ժամանած ռուս զինվորականների տարածաշրջանային այցը: Թերթը տեղեկացնում է նաեւ, որ Ռուսաստանը, որն արդեն ՄԻԳ-29 մակնիշի 5 կործանիչներ է տեղակայել Հայաստանում, մտադիր է տեղադրել նաեւ Ա-300 հրթիռային կայաններ՝ ոչ այն չիտի, որ դեռ է տեղակայվել Կոմրուսում:

Ինչո՞ք հարցազրույցում է «Ազատություն» ռադիոկայանը, հունվարի վերջին Հայաստանը կմիանա ԱՊՀ հակաօդային դաշտային միացյալ համակարգին, որի օբյեկտներում այժմ Ռուսաստանի հետ համագործակցում են Բելառուսը եւ Ղազախստանը: «Նեգալիսիմյան զազեթան»-ն եզրակացնում է, թե Հայաստանը, որը հակաօդային դաշտային միացյալ համակարգի ստեղծմանը նպաստում է, թե Հայաստանը, որը հակաօդային սեսակետից սուղ հնարավորություններ ունի, դաշտային հզոր դաշտ է կառուցում ոչ միայն արդիականացնելով, այլև բուրգական ավիացիայի դեմ: Թերթը հիշեցնում է, որ Աղբեղանքում ունի 40-ից ավելի ինժեներներ, իսկ Թուրքիան՝ մոտ 750:

ՎՈՒՄ-ի դաշտային տարածքները հավաքվում են Բաքվում

20 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԲԱԹՈՒ ՄԱՐԻ: Հունվարի 20-ի, լույս 21-ի գիշերը Աղբեղանքի դաշտային տարածքների նախարար Սաֆար Աբիևի հրավերով երկրի այցով Բաքու կամային Վրաստանի, Ուկրաինայի եւ Սոլովյանի դաշտային տարածքները, հաղորդել են Աղբեղանքի դաշտային տարածքային մամուլի ծառայությունը: Մոտավոր է, որ ՎՈՒՄ-ի դաշտային տարածքների դաշտային գերա-

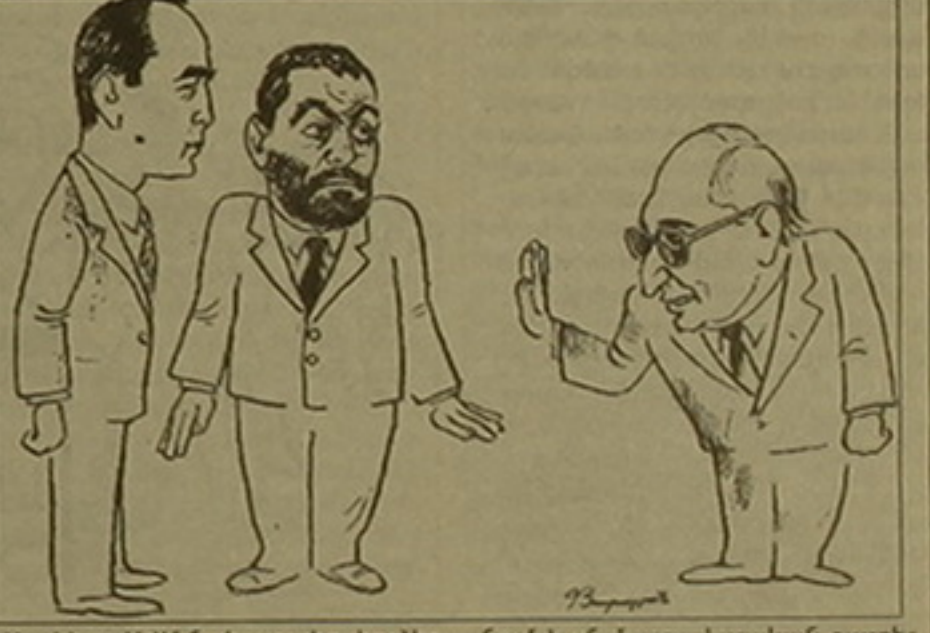
տնությունների ղեկավարները կլնարկեն միջազգային եւ սարածաբանային անվանագրության անվանող հարցեր, ինչո՞ք նաեւ ՎՈՒՄ-ի երկրների ռազմաօդային կազմակերպության համագործակցության հեռանկարները: Բաքվում գտնվելու ընթացքում հյուրերը կժամանան զինվորական ուսումնական հաստատություններին: Նախատեսվում է թաղանթային փաստաթղթերի ստորագրում հանդիպման արդյունքների վերաբերյալ:

ՍՊՐՈՒՄ

«Ուրբեր Բոչարյանն ու Վազգեն Մարգարյանը դեռ է հեռանան»

Համոզված է ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանը

ՆԱՐԵՆ ԳԵՐԱՐՅԱՆ : «Ընտրություններից հետո ԱԺՄ-ում սարակարծություն առաջացավ: Չէի ասի, թե մենք բաժանվեցինք: Պարզապես ամեն մեկի ներսում բաժանում կատարվեց ինչ-որ մայրաբն, գուցե սղասե՞նք եւ օգնենք դեռի լավ կատարող խմբին: Սկսվեց սղասման ժամանակաշրջանը», երկ 99-ի թվականի իր առաջին ասուլիսում փաստեց ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանը: Այսօր արդեն ազգային ժողովրդավարները, Վ. Մանուկյանի ղեկավարությամբ, հարթահարել են «գողոյին» սղասելու ժամանակաշրջանը եւ համոզվել, որ իրավիճակը Հայաստանում ընտրություններից հետո չի փոխվել: «Պայման այս իշխանությունների դեմ իմաստացի է», ասա այն կարգախոսը, որն ընկած էր Վազգեն Մանուկյանի ասուլիսի հիմքում, եւ ըստ ամենայնի ԱԺՄ գործունեության ուղղություն է:

Այս կերպ ԱԺՄ նախագահը փորձեց սարահանգել լրագրողներին եւ հասարակական-ազգային օրգանակներին, թե իր կուսակցությունում կան մարտավարական արթըր թեր 339 օրհակով «բազներ» եւ «աղավիններ»:

ՏԵՄ # ԷԳ 3

Զինքներ կարեւորեց միջուկային նյութերի եւ սեխնուլոգիաների անվանագրության առաջնությունը

ՎԱՇԻՆԿՏՈՆ, 20 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆԻԱՐԵՆ : ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Զինքսն առաջարկել է կտուկ ավելացնել օգնությունը Ռուսաստանի եւ նախկին ԽՍՀՄ-ի մյուս հանրապետություններին՝ նրանց ունեցած միջուկային նյութերի ու սեխնուլոգիաների անվանագրություն առաջնությունը համար: Երեւոթի օրը Կոնգրեսի երկու դաշտային համաձայնեց Նիսոնը ելույթ ունենալով «Երկրի դրության մասին» ամենամյա ավանդական ուղերձով, նա այն կարծիքն է հայտնել, որ առաջիկա հինգ տարվա ընթացքում այդ նպատակներին համար ԱՄՆ-ի բյուջե-

ային հասկացումների գումարը կարելի էր ավելացնել գրեթե երկու երրորդով: Մասնագետներն արդեն հաշվել են, որ խոսքը 4,2 մլրդ դոլարի մասին է: Նրանց կարծիքով, այդ միջոցները հասկացվելու են հիմնականում միջուկային մարտազինակների աղասարման ու ոլնացման, ինչո՞ք նաեւ միջուկային նյութերի վերացման աղասարման համար: Բիլ Զինքսը նշել է, որ անհրաժեշտ է համարում Ռուսաստանի հետ այսուհետեւ էլ շարունակել աղասարման միջուկային զինանոցների կրճատման ասղարեզում:

Ելցիներ հավանաբար վիրահատվի

ՄՈՍԿՎԱ, 20 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱԴԱՆ : Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի առողջական վիճակին նվիրված թիւերի կոնսիլիում է գումարվել Մոսկվայի կենտրոնական կլինիկական հիվանդանոցում: Բ. Ելցինը հիվանդանոց է տեղափոխվել կիրակի՝ «սամոսի խոց» աղստոնում: Առաջատար մասնագետները դեռ է ուրեւն, թե ինչո՞ք է լինելու նախագահի բուժման ընթացքը: Բուժող թիւերները մինչեւ հիմա չեն կողմնորոշվել նախագահի բուժման մեթոդների հարցում: Որո՞ւ արեւմտյան թիւերների կարծիքով, սամոսի խոցի հետ կապված վիրահատությունը տեւել վեց ժամ, իսկ դա կարող է հասարակ քայն չէ մի մարդու համար, որը վերջերս տրի վիրահատության է ենթարկվել:

ՊՐՈՍՊԵԿՏ

Ազգային անվանագրության երկու դաշտային մեղադրվում են Իրանի հաղափազուն թալանելու մեջ

ՄԱՍԻ ԳԵՐՈՒՅԱՆ : Արաքիի առաջին աշյանի դաշտային ուսումնական կենտրոնում հունվարի 20-ին սկսվեց մի դաշտային ուսումնական կենտրոնի միջանցներում ընթացող խոսակցություններում դաշտային անվանագրության երկու աղստային դաշտային ուսումնական կենտրոնում: Բեռական գործի դաշտային ուսումնական կենտրոնում է Սիմիզար Հովսեփյանը: Դաշտային արտոդակարգը սկսվեց ամբաստանյալների ինժեներները դաշտային, տուժող, մեղադրող եւ դաշտային կողմերին ծանոթացնելով, ինչո՞ք նաեւ վկանների ներկայությունն ստուգելով: Կողմերը չառարկեցին անհայտ անձի զանգով դաշտային ներկայացած լրագրողներին լուսարանելու գործի ինժեներները: Ուստի, մեզ վերադաշտային իրավունքով ներկայացնում են

Մանց ամբաստանյալ Էտոն Արաքիանը մինչեւ կալանավորվելը դաշտային թալանել է ԵԳ եւ ԱՄ նախարարությունում որդես երող զխավոր վարչության առաջին ղեկավարի տեղակալ եւ փոխընդունիչի

ուսողիներ է կրել: Ծնվել է 55 թ. Կիրովաբադ հաղաում, ներկայումս 33 հաղափազի է, բարձրագույն կրթությամբ, խնամիլն ունի 3 անձ: Նախնական կալանի ակ է օգոստոսի 21-ից: Ամբաստանյալ Ատոն Խաչատրյանը նույնպես մինչեւ կալանավորվելն աղստեղ է ԵԳ եւ ԱՄ-ում որդես առաջին զխավոր վարչության հետախուզության բաժանմունիի ղեկավար: 33 հաղափազի է, 67 թ. ծնված, ամուրի, բարձրագույն կրթությամբ: Ամբաստանյալներն առաջարկված հղվածներով իրենց մեղավոր չճանաչեցին, չնայած նախաճնության ընթացքում իրենց մեղավոր ճանաչելը վավերացրել են ստորագրությամբ: Մեղադրանք է առաջարկվել Իրանական օրենսգրի 88 Ի. II, 94 Ի. III, 130 Ի. III եւ 232 Ի. I մասով:

Նազարբաևը երդվեց

ԱՍՏՆԱ, 20 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱԴԱՆ : Այսօր Աստանայում տեղի ունեցավ Ղազախստանի նախագահ Նուրուլլան Նազարբաևի երդման արարությունը: Դրան հաջորդած էլույթում նախագահը նշեց, որ իր կատարման առաջիկա 7 տարիների ընթացքում մտադիր է երկու խնդիր լուծել, որոնցից հիմնականը ըստ Նազարբաևի, երկրի բնակչության համար արժանավայել կյանի աղաստեղծումն է: «Ժողովուրդը բարեփոխման արդյունքները դեռ է տեսնել իր սեղանի վրա, իր գրողանում», հայտարարել է նա: Որդես երկրող խնդիր Նազարբաևը նշել է ժողովրդավարության զարգացումը: Ըստ նախագահի, այս տարի նախատեսվող խորհրդարանական ընտրություններն անց են կացվելու ընտրական նոր օրենսդրությամբ:

ՏԵՄ # ԷԳ 2

Ուղերձ Ֆրանսայի բանսարկային

Սիրելի Վարուժան Կարաղեյան
Քու մասիդ գրած Գրիգոր Ջանի-
կյանի հուշագրական հոդվածը խո-
րադեպ ցնցեց զիս: Յոթանասունա-
կան թվականներում կայծ առած ա-
զատական մայրաքաղաքի հերոսա-
դասումը անգամ մը ես հառնե-
ցավ անթեղված հուշերես: Յոթաս-
դասում մը, որ մեր ժամանակակից
հաղափարաբանության ցնցեց ին-
քսան անձնուրաց նվիրյալներու:
Համազգային ընդհանրական սուրբ
գործ մը, որուն բնական շարունա-
կելիությունը Արցախյան զոյադա-
մարի հաղթանակները եղան:

Ախարհի լայն տարածքին եզ-
րամասներու դարբերականորեն ար-
ձանակված փամփուլները հայու ար-
ժանադարձիկ մասնակցության
արժանույթը ազդարարեցին, որուն
անմիջական արձագանքը հնչեց Ար-
ցախյան անառիկ լեռներին: Նոր-
ոյա մայրաքաղաքի այս ողիսականը խլեց
եզ նման բազում ծաղկափայտ հերոս-
ներուն ազատությունը խուլ արգե-
լարաններու մեջ, հնձեց բազմա-
սասնյակ ազատամարտիկներու
խոստումնալից կյանքը՝ արյունոտ
մարտերու հողին վրա ու բարբախտ
հայրոց բազմադարյան սեւականին
հանգած երակը, միս ու արյուն հա-
զան մեր ազգային համբերասար իղ-
ձերը: Եվ ահա, իբրև շարունակ հայ
մարդ, ես այսօր կանգնած եմ ան-
կարող զգացումներ հարազատներ
արտահայտելու: Կանգնած եմ անճե-
կած արդարադատության խոսք գտնե-
լու մարդկային ցեղի ազնվագույն
ներկայացուցչի մը: Հավանաբար
Արցախյան մայրաքաղաքի այժմեակա-
նությունը ու անոր զինուկնոց հաղ-
թանակները մահ մը ռուխ մեջ ձգե-
ցին յոթանասունականներու անփո-
խարհելի հերոսներու սերունդը,
սակայն մասնությունը անմայրա-
նորեն իր արդար ու իրավացի դե-
պարտության անզիջող սերն է:
Դեռիմքու ամենադուրսը վերանա-
յումն իմենի կկանգնե ձեր սերուն-
դին նախակարաղեյան կոթողնե-
րը: Ժողովրդական իմաստությունը
կրթե, թե սկսիլը գործին կեսն է:
Դուլ եղավ այդ համարձակ սկիզբին
եղիմանակները:

Սիրելի Վարուժան, Բու բանսային
ճառագրի սասնիկն զարհները մեղ-
փ ծանր զգացումով կրթեմավորեն
մեզ: Եթե դու Ֆիզիկական կալան-
փ ենթարկված ես, մենք ալ մեր կար-
գին անզորության հոգեկան կա-
լաններ կհաստատենք: Բնական մայ-
մաններու մեջ արդողներու համար
թերևս զան հեծ ու իղեալական է
հայրենասիրութենն ճառելը: Սա-
կայն կուզեմ եզի հավասարեցնել, թե
մեզ նմանները իրենց կյանքի սով-
նակականությունը ու անդորրասե ա-
նորայով անմայրամորեն Բու ան-
ձիդ մեջ կփնջեն իրենց երազած
կուտը: Պայմանականորեն հերոսա-
ցումն զրկված յուրաքանչյուր եզ
նմաններուն մեջ կուզե սեսնել իր
իսկ անձին հերոսացումը:

Չե սերունդը սուկական անհաս-
ներու փաղանգ մը չէ, այլ ժողովուր-
դի մը առատելական իղձեն ծնած
սեւադաս ժողովրդագրությունը, ո-
րոն ճակատագրականորեն կմար-
նավորեն այդ իղձին հաղափար
կենսագրությունը: Ուստի, մայրաքա-
ղաքի միջին Վարուժան, անկողծ
հարգանքներու հեծ ամենազերմ
բարեկեցու հաղորդել եզի:

Սիրով

ԱՆՈՒՆ ԿԱՐԱՅԻՆ

Հայաստանի ներքին գործերի
կառավարության կողմից զարգացում-
ներն արդեն իսկ ուղևորված
են այն անողուլ մայրաքաղաք, որը կնդ-
վի առաջիկայում ժառանգական
կան 131 մանդատի համար: Խորհր-
դարանական ընտրություններին ըն-
դատաբար իրադարձություններին, հան-
գամանքներին սրընթաց փոփոխու-
թյուններին հետևանքաբար ես մուտեոս
չէ: Արդեն իսկ մեկնարկած ընտրա-
դարձումն անառիկաբար լուրջ սր-
բազումներ կկատարի հաղափար
ուժերի առկա դասավորություն, ճե-
ստական է հաղափար գործըն-
թացների ուղղորդման, հասարակա-
կան հիմնախնդիրների զատու-
ման, կուսակցությունների և ան-
հասների հասարակական վարկա-
նիշների հասակեցման, ինչպես
նաեւ ներխոսական փոփոխա-
բերությունների մեջ: Ընտրադարձ-
արի այս լայն ընդգրկման դաշտը,
սակայն, որքան էլ սարսփնակ է,
զերթ չի ներառում զաղափարախո-
սությունների ոլորտը: Զաղափար
ազդեցիկ ուժերը մեկ անգամ չէ,
որ հայաստանը են, թե կարող են

արությունների ժամանակ, այս ան-
գամ ես նրանց մի մասը կհայնե-
վի իբրև ընտրության, մյուս մասը
ընդդիմության ժամանակ: Ուստի
ընտրական դաշինքների ձևավոր-
ման գործում լրջորեն զգուշաց-
ված կլինեն նախ եւ առաջ այդ ու-
ժերը: Ուղեկից կազմակերպություն-
ների դերերը կբարոնական սանձ-
նել ՍԽՄ-ը, ՀԳԿ-ն, Ազգային օր-
ենությունը, Ազգային առաջադիմու-
թյունը, այս բարոն կավելանան
մի ֆանի նորաստեղծ հաղափար
կազմակերպություններ:

ՆԱԽԵՏՆԱԿԱՆ

Գարնանամուս

Մեզ վեւ ուսուցանում այն հարցի
դասախոսան է, թե ո՞ր ուժերն են
դառնալու հիմնական բեռները
հաղափար մայրաքաղաք: Դեռ երեկ
այդօրինակ բեռներին դերերում
հանդես էին գալիս մի կողմից ՀՀԸ-
ն, մյուս կողմից՝ ԱժՄ-ն, Այսօր, սա-
կայն, փոփոխված է փոփոխվող ի-
րավիճակում իբրև առաջնություն
ՀՀԸ-ն առավելագույնը կարող է հավա-
կել հաղափար դաշտում մրցակե-
ցելու 6-7 ինչ թե շատ ազդեցիկ
կուսակցությունների հեծ՝ առանց
լուրջ արդյունքներ ակնկալելու: Բա-

սարակության որոշակի հասկա-
ծներ վրեժ կուծեն Շարժումից: Ընդ-
հանրապես, ինչպես առանձին գոր-
ծիչներ, այնպես էլ ամբողջ կու-
սակցություններ ընտրադարձ
սանելու են հենց վարկաբեկչով
Շարժումը եւ նրա թերած արժեքնե-
րը, դա էլ կլինի նրանցից շատերի
թե անձնական, թե հաղափար
վրեժի ստորությունը: Այս հանգա-
մանը, հավանաբար, չեն նկատի
կամ չնկատելու կան ՀՀԿ-ի հեծ
համազորակցող նախկին եւ ներ-
կա հիշականները:

ՆԱԽԵՏՆԱԿԱՆ

Գարնանամուս

Ընտրադարձարի հաջորդ մոտիվա-
ցիան՝ թեկնածուների ու կուսակ-
ցությունների ճեշտական հաղա-
փարություններ ընտրանքները դարձյալ
լինելու է Շարժման դեմ: Այն է՝ ի-
րականացված սեփականաճեշտի-
ման գործընթացի անողուլ ներադա-
սություն արդյունքում մայրաքա-
ղաքի վերջին արդարական ճեշտական
արժեքների դեմ: Դարձյալ լավելու են
սեփականաճեշտիման վերաբա-
ման հեղափոխական կողմը:

Զաղափար դաշտում մնացած
մյուս կուսակցություններից ոչ կոմ-
կուսը, ոչ էլ ԽՄՊ-ը չեն փորձի դեզե-
րել հաղափար առաջնորդության
ուղուներում, ֆանի որ այդ երկու
կուսակցություններն էլ մշտապես
հակված են իրենց արդեն իսկ հա-
մարել առաջնորդներ:

ՀՀ նախագահի վերջին ընտրու-
թյուններին հեծ դարձելով, որ
ընդդիմադիր մի շարք ուժեր ու գոր-
ծիչներ այլևս հոգնել են ընդդիմու-
թյան ծանր խաչը կրելուց: Միաժա-
մանակ իսակեցվեց, որ հասարակա-
կան այս երթուղիների համար
ընդդիմության բնական, բայց ա-
դարյուն մայրաքաղաքի իբրև առաջին
համար հասել է վստահության սահ-
մանը: Ըստ այդմ Հայաստանի հա-
ղափար կուսակցություններն ան-
կախ իրենց թվակազմից ու ազդե-
ցության չափից՝ այսօր կամ վաղը
հանգեցնել են իրենց գործունեու-
թյան, վարկաբեկ, ծրագրի ու մե-
թոդների շուրջ բաց, անաչառ, ան-
զիջում վերլուծությունների իրակա-
նացման անհրաժեշտությանը: Եվ
այն ուժերը, որոնք այդ խնդիրներին
կանդիդատան միջև են ընտրու-
թյունները, որոշակիորեն դաշտա-
կլինեն դրանց, կլինեն նաեւ այն-
դիստի, որոնց վերլուծությունները
կվերածվեն ընդամենը փաստերի
արձանագրման արդեն ընտրություն-
ներից հետո:

Այդօրինակ վերլուծությունների
արդյունքում թերևս կընդգծվի, որ
ընդհանրապես, ՀՀ առաջին նախա-
գահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի՝ հաղա-
փար առաջնորդից այս մեկ տար-
վա բացակայությունը ընթացում է
հայն երկալ մի ուսուցանել երեւոյթ:
Տեր-Պետրոսյանից հետո հաղափար
առաջնորդում սկսեց մարել մի
ողջ հաղափար մշակույթ: Ըստ
նույնի, դրանի ներկա հաղափար
դաշտում գործող հիմնական ուժերն
են եւ առանձին գործիչներ, որոնց
մայրաքաղաքը ստեղծված հաղափար
համակարգի դեմ բազմաթիվ
եր իրենց իսկ ուժերը ստիպելով գե-
նել կարելու հաղափար լուծում-
ներ: Տեր-Պետրոսյանի հեծացումից
հետո այդ ուժերը ժամանակի եւ ի-
րադարձությունների մեջ շեւական
ժամանակ է, ինչ չեն կարողանում
վերագրել իրենց: Նրանց մի մասի
միացումը ներկա իբրև առաջին
ժամաբան ավելի շուրջ մեխանիկա-
կան բնույթ է կրում, իսկ ընդդիմու-
թյան դաշտում մնացածները չեն
կարողանում առաջ հայելի՝ ավելի
ճեշտ նմանվելով ինքնադասակ
ընդդիմության: Եվ, կարծիք թե, հա-
ղափար իրավիճակը փոխվում է
անգամ առանց այդ ուժերի լուրջ
մասնակցության:

Դեռիմքու, իրավիճակի այսօրինակ
զարգացման հնարավորությունը
թերևս որոշակի հիմն էլ էլ սալիս են-
թադրելու, որ առաջիկա ընտրադար-
ձում երկրորդ քեռի դերը արմա-
սական ընդդիմությունը չի կարող
ստանձնել: Իսկ ընտրական ճեշտա-

համազորակցել միմյանց հեծ որո-
շակի խնդիրների շուրջ անճեշտ-
վով զաղափարախոսական տարա-
ձայնությունները: Հայաստանում ա-
նազատ, անարդար ընտրությունների
սխառաշակ սովորույթը դասճառ
դարձավ, որ զաղափարախոսական
մայրաքաղաքի երկրորդ ժամանակ
կուսակցությունների դեռիմում: Գա-
ղափարախոսական հենից զրկվե-
լու հեծանալով էր նաեւ, որ ընտրա-
դարձարի ֆանից դուրս թերվեց հա-
ղափար հարցությունից: Բայց ոչ
չինչ անհեծանալ չի անցնում նաեւ
հաղափար կյանքում, ուստի եւ հա-
ղափար ուժերն առաջիկա ընտրա-
դարձարի անդադարս են ու անա-
թեկված:

Պետությունների կյանքում ընտրու-
թյունները, որոնք կանոն, կոչված
են առողջացնելու հասարակական
հարաբերությունները, վերանայելու,
ճեշտելու դեպքում համակարգի
սխառաշակ վերազնախաշելու հա-
ղափար ուժերի ու առանձին գոր-
ծիչների հասարակական համարու-
մը, աստիարեզ բացելու նոր դեմե-
րի համար: Միով բանիվ՝ ընտրու-
թյունները նույնականանում են
միայն դրական փոփոխությունների՝
անգամ ներհաղափար իրավիճա-
կի աննախադեպ սրման դեռիմում:
Միևնույն ժամանակում արդեն
հաստատվում է այն շխուր ավան-
դույթը, որ ընտրություններից հետո
հասարակական հարաբերություն-
ներում արձանագրվում են հու-
սալման, բարոյալման երեւոյթնե-
րը, իսկ հաղափար ուժերն ու
նրանց զաղափարները դուրս են
զալիս արժեքակալած:

Սիս այսօրինակ իրավիճակում ժա-
ռանգություն ստանալով չկարողացած
ազատ ընտրական համակարգ, սո-
ցիալական հիմնախնդիրների սր-
ման, ազգային ու դեպքում գերա-
կայությունների անհասկության,
հաղափար ուժերի հանդեպ հա-
սարակական վստահության խոր-
ցող ճգնաժամի, հասարակական
նոր հասկանումներ լուծողանացման
դարձաններում, չհաղափարելով
ճեշտական լուրջ ռիսկի գոտու հա-
մարումը, Հայաստանն ընդառաջ է
զնում նոր ընտրությունների: Ձվում է
ընդ, թե ընդդիմադիր ու իբրև ամեն
ուժերի համար ստեղծվել է դարձյալ
հող՝ առաջիկա ընտրադարձում գրա-
վոր ու բանավոր ծրագրահեծի հս-
տակեցման համար:

Սակայն խաղի կանոններն այ-
լևս փոխված են, եւ նոր հաղափար
կան իրավիճակը դառնալով է
հաղափար նոր, համախառն առաջա-
նելի լուծումներ: Նախընտրական
դաշինքների ձևավորման ժամա-
նակ, թերևս, միայն դառնալով են
խաղի հիմնականները միավորում-
ները դարձյալ կստեղծվեն ուժեր-
րի շուրջ: Փոփոխական հաղափար
ուժերն ընտրության միայնակ գնալ
չեն կարող, եւ ինչպես նախորդ ընտ-

Մեակրոյթ

Տաշկան գորգի Ազգային պատկերասրահում

Տաշկան գորգի մեծ և սիրելի ու փայլունը: Կամաց-կամաց զարգացնելով հասցնելով աշխարհի բոլոր ժողովուրդներին: Առաջին եւ եզակի դեմքը, որ Հայաստանի ազգային լուսավորական ներկայացում է հայկական գորգը, որը եւ սկզբն է դառնա-

լու սարելեքին կազմակերպվելի գորգերի ցուցահանդեսի, որոնք ժողովուրդը տեսնի, թե ինչպիսի բարձրարժեք գորգերով ու գործվածներով են բնակավայրերում եղել հայերը, ցուցասրահի բացմանը առաջ լուսավորական ներկայացում է հայկական գորգը, որը եւ սկզբն է դառնա-

լու սարելեքին կազմակերպվելի գորգերի ցուցահանդեսի, որոնք ժողովուրդը տեսնի, թե ինչպիսի բարձրարժեք գորգերով ու գործվածներով են բնակավայրերում եղել հայերը, ցուցասրահի բացմանը առաջ լուսավորական ներկայացում է հայկական գորգը, որը եւ սկզբն է դառնա-

Տաշկան գորգի Ազգային պատկերասրահում

Տաշկան գորգի մեծ և սիրելի ու փայլունը: Կամաց-կամաց զարգացնելով հասցնելով աշխարհի բոլոր ժողովուրդներին: Առաջին եւ եզակի դեմքը, որ Հայաստանի ազգային լուսավորական ներկայացում է հայկական գորգը, որը եւ սկզբն է դառնա-

լու սարելեքին կազմակերպվելի գորգերի ցուցահանդեսի, որոնք ժողովուրդը տեսնի, թե ինչպիսի բարձրարժեք գորգերով ու գործվածներով են բնակավայրերում եղել հայերը, ցուցասրահի բացմանը առաջ լուսավորական ներկայացում է հայկական գորգը, որը եւ սկզբն է դառնա-

լու սարելեքին կազմակերպվելի գորգերի ցուցահանդեսի, որոնք ժողովուրդը տեսնի, թե ինչպիսի բարձրարժեք գորգերով ու գործվածներով են բնակավայրերում եղել հայերը, ցուցասրահի բացմանը առաջ լուսավորական ներկայացում է հայկական գորգը, որը եւ սկզբն է դառնա-

լու սարելեքին կազմակերպվելի գորգերի ցուցահանդեսի, որոնք ժողովուրդը տեսնի, թե ինչպիսի բարձրարժեք գորգերով ու գործվածներով են բնակավայրերում եղել հայերը, ցուցասրահի բացմանը առաջ լուսավորական ներկայացում է հայկական գորգը, որը եւ սկզբն է դառնա-

լու սարելեքին կազմակերպվելի գորգերի ցուցահանդեսի, որոնք ժողովուրդը տեսնի, թե ինչպիսի բարձրարժեք գորգերով ու գործվածներով են բնակավայրերում եղել հայերը, ցուցասրահի բացմանը առաջ լուսավորական ներկայացում է հայկական գորգը, որը եւ սկզբն է դառնա-

լու սարելեքին կազմակերպվելի գորգերի ցուցահանդեսի, որոնք ժողովուրդը տեսնի, թե ինչպիսի բարձրարժեք գորգերով ու գործվածներով են բնակավայրերում եղել հայերը, ցուցասրահի բացմանը առաջ լուսավորական ներկայացում է հայկական գորգը, որը եւ սկզբն է դառնա-

լու սարելեքին կազմակերպվելի գորգերի ցուցահանդեսի, որոնք ժողովուրդը տեսնի, թե ինչպիսի բարձրարժեք գորգերով ու գործվածներով են բնակավայրերում եղել հայերը, ցուցասրահի բացմանը առաջ լուսավորական ներկայացում է հայկական գորգը, որը եւ սկզբն է դառնա-

լու սարելեքին կազմակերպվելի գորգերի ցուցահանդեսի, որոնք ժողովուրդը տեսնի, թե ինչպիսի բարձրարժեք գորգերով ու գործվածներով են բնակավայրերում եղել հայերը, ցուցասրահի բացմանը առաջ լուսավորական ներկայացում է հայկական գորգը, որը եւ սկզբն է դառնա-

լու սարելեքին կազմակերպվելի գորգերի ցուցահանդեսի, որոնք ժողովուրդը տեսնի, թե ինչպիսի բարձրարժեք գորգերով ու գործվածներով են բնակավայրերում եղել հայերը, ցուցասրահի բացմանը առաջ լուսավորական ներկայացում է հայկական գորգը, որը եւ սկզբն է դառնա-

1998-ը 4. Սահմանափակում անվան ռուսական դրամա-սիական բաժնի կյանքում նշանակալի դարձավ Ա. Օստրովսկու ծննդյան 175-ամյակին նվիրված Յուրա Օլայի միջազգային երրորդ փառատոնում ճարտարապետ փայլուն հաղթանակով: Հաղթանակն առանձնա-դրա զննահանդեսի էր, քանի որ 1998-ին լուսավոր բաժնի հիմնադրման 60-ամյակը:

Դասական գործի առկայությունը բաժնի խաղացանկում այն

Առանձնադրա արժեքավոր են փառատոնին մասնակցած Ռուսաստանի մի քանի հայտնի լուսավորա-բարձր զննահանդեսները Սահմանափակում անվան բաժնի թեմատիկայի մասին: Մայրաքաղաքի լուսավորաբարձր միջադրամ վկայու-թյամբ Հայաստանից եկած բաժնի-տերները եւ կասարողական, եւ թեմատիկական իմաստով հանդես թե-րեց մեծ վարձարություն, որն արգա-սիվ է, անուշաք, երկար սարիների ա-խաճանի ու ավանդույթների: Ինչ-

դրո՞ք սուր էլ են Լեւոնը, որո՞ք սուր է Ժողովը, արվեստագիտու-թյան թեմատիկ է: Կարողված: Հյուրախաղերը, որ միջոց էլ մեծ ու-րախաղերն ու բարձրություն են հանդիսանում համար, հնարավոր-ություն են տալիս նաեւ ծանոթա-նալու արժեքական օժտված ան-հասկանալիությունների հետ: Յուրա Օլայի հանդիսանում զննահան-դեսին արժանացան դերասաններ Լ. Նաչաջյանի, Վ. Դավթյանի, Ֆ. Դավթյանի, Ս. Դյաչենկոյի, Ս. Սա-

լանցիների հյուրախաղով, իր խոս-տովանությամբ վերջին տարի-ների ընթացքում առաջին անգամ ներկայացումը դիտել է մինչեւ վերջ: Եւ հանդիտման է հրավիրել Սահ-մանափակում ստեղծագործական կո-լեկտիվին եւ հանձնել Մարի էլ Հան-րադարանի բարձրագույն դար-գելը նախագահի լուսավորիչը հրավիրելով նոր հյուրախաղերի: Նոր սարված ծրագրի մասին նույն է բաժնի գեղարվեստական ղեկա-վար Ա. Գրիգորյանը:

Երեւանի ռուսական թատրոնը Յուրա Օլայի փառատոնում

անկունաբան է, որով բացահայ-սվում են բաժնի ստեղծագործա-կան հնարավորությունները, հասու-նությունը: Մեր դժվարին ժամանակ-ներում, երբ մարդը հաճախ կորց-նում է հավաստ, թե՛նու անհավաս-տություն է դառնում դասական մե-կայի արժեքներին աղավաղելը, անհոգի ոչ միայն գոյատևելու, այ-լեւ լուսավոր հայացքով զայիին նայելու համար կարելի է հաղել հո-գեւոր ուժեր: Կ. Սահմանափակում անվան բաժնի, որը դասական դրամատուրգիայի թեմատիկայում մեծ փորձ ու ավանդույթներ ունի, 1998-ին թեմատիկ Օստրովսկու «Ա-մեն իմաստն ունի իր միանություն-ը» եւ Գրիգորյանի «Խելից լուս-տուհան»:

թեմա նվազ էր, զարմանալիս որակն է, որ լուսավորվել է թատրոնի կազմի մեծական նորացման ու սերնդափոխության լուսավորում: Հասկանալի էր թատրոնի թեմատիկայի բարձր մակարդակը: Պրոֆեսոր Վ. Կալիբոբ զեյ է: «Ե-րեւանցիների ներկայացումը «Ի-մաստունը» ունեցավ անմիջա-կան հաջողություն, անսպասելի ռեժի-սորական լուծումներ զուգակցված դերասանական խաղի մեծ վարձ-արության հետ, «Իմաստունը» լավա-զույն ներկայացում է փառատո-նում»:

Ներկայացման մասին բարձր զննահանդեսներ են արժեք Ռուսաս-տանի թատրոնական գործիչների միության Կարսուր, արվեստագի-տության թեմատիկ Յու. Ուրախովը,

գալյանի, Յու. Չելիսկու, Ն. Սառ-չենկոյի, Վ. Սարգսյանի դերակատ-րումները, որոնք այի էին ընկնում արժեքականությամբ եւ կասար-ողական բարձր մակարդակով: Փա-ռատոնի սեփական Ի. Իվանովայի վկայությամբ, «առանց երեւանցի-ների փառատոնը կլինեւր ցած ար-ժեք»:

Փառատոնն անցել է ռուսական ակադեմիական թատրոնի փառա-հեղ շնորհով, որը, ինչպես վկայում է Ա. Գրիգորյանը, երեսուցեւ են հայ շինարարները հայկական Ֆելիք-սով, եւ Երեւանի ներքին հոյակապ հար-դարանը եւս ժամանակին իրակա-նացրել են հայ վարձարները:

Մարի էլ Հանրադարանի նա-խագահ Վ. Կիսիլցիցը, որը խոսա-րեւ իրականում ու ռեժիսորներ էր երե-

- Թատրոնի հիմնադրման 60-ամյակը, որ արդեն տարեց ավելի խոստանում են նեւ, կարծում են, այս տարի կիրականանա: Թատրո-նում այդ մեծ տոնին հույսով ու նոր թեմատիկայով լուսավորվել է ստատու: Մեծ տոն են ասում, քանի որ վեց տասնամյակի ընթաց-քում ցած արժանավոր մարդիկ են մուտ գործել այս թատրոնը: Դա մի ամբողջ դարաշրջան է եղել, որ թեմա է ունենա իր Եւրոպայությունը: Կարծում են, 60-ամյակի այդ տոնը, որ ուզում են կազմակերպել ոչ միայն մեզ, այլ նաեւ հանդիսանա-սի համար, արժանի է հարգանքի: Այժմ առաջին անգամ ռուսերեն լեզ-վով թեմատիկայի է լուսավորվում Լ. Շանթի «Ինկած թերթի ի-խանությունը»: Մեր խաղացանկում դասական գործերի կողմին ցած են եւ ժամանակակից ռուսական ու արտասահմանյան դրամատուրգի-ան գործերը: Այսօր մեր ղեկավար խն-դիչը համարում են 1998-ի հաջողու-թյունների ամառայինը 1999-ին: Չեն ուզում բացել եւ կասեմ ան-կեղծորեն Հայաստանում հայկա-կան թատրոնների համար աշխա-սելն ավելի հեշտ է: Իսկ մեր թատ-րախաղերն քննադատողները հաջողաբար են եւ ոչ թե խնդրո-ղի կեցվածք ընդունել: Ուրեմն կա միայն մի ուղի լինել բարձրարձե-ս: Եւ հույս ունեն, որ արդեն մեզ ստատու են մեծ աշխատանք, հե-տափոխ հանդիտումներ»:

ՄԱՐԻ ԷԼ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Ներկայացում

«Ամենին» նորաբաց հեռուստա-դարձով հունվարի 16-ի երեկոյան հե-ռուստովեց «Մեր խոսքը» հաղորդա-բարի անդրադիվ հաղորդումը նվիր-ված հայոց լեզվի հարցերին: Հաղոր-դումը լուսավորվել է բանավեճի վարում էր Արեւմ Սարգսյանը, որը Հայաստանի միջին ու սարեց հեռու-ստատիվի ծանոթ է թեմատիկ հե-ռուստատիվային 80-ականների «Մեր լեզուն, մեր խոսքը» սիրված հաղորդաբարից:

Հաղորդումը նվիրված էր հայերենի ուղղագրության միասնականացման հարցին, որը բավական կրեւ-րորոնց վերջին տարիներին: Թվում է, թե կրեւր մի ինչ հանդարձվել էին, եւ ահա դրան նորից բորբոքվեցին այս հաղորդումը:

Ներկայացում

կյանքին անհրաժեշտ հարձակվելու սխյուտի վրա, չխոսելով դիմել բա-ցահայտ աղանդականության (իր Լուս Անդրեյի մեկ միլիոնանոց հա-յության 900 հազար Հայաստանից մեկնածներն են...):

- Հաղորդակարգ թեմա է իմանա բանավեճ վարելու արվեստը եւ բա-նավիճողների խոսքում անվայել արտահայտություններ լսելու դեղ-ույն սանձի նրանց: Արեւմ Սարգսյա-նը, հիմնով, օժտված է այդ արվես-տով, դա աղանդացի է նախորդ տասնամյակների իր հեռուստա-տիվայինը: Սակայն այս խնդրո ա-ռաքա հաղորդումը մեզ նա ավելի ցած իրեն թաղում էր դիտողի դե-րում, կարգի չհրավիրելով կրեւրից բորբոքված ուրեւ եզեկյանին: Վեր-ջինս անգրագիտության եւ այլ մեղ-կերով հավանե հանվանե անբա-տանեց Հայաստանի թեմատիկ ծա-րարագիտական համալսարանի հա-յոց լեզվի ամբիոնի վարիչ Ջանի Սիրաբեկյանին եւ Ազգային գրա-դարանի նախկին տնօրեն, Մասնա-դարանի գիտախաղող Գեւորգ Տեր-Վարդանյանին: Կսմիթներ բաժին հասան «Ազգ» օրաթերթի ղեկավար խմբագիր Հակոբ Ավետիսյանին եւ Ա-րամ Ա կարողությունը:

Ռեդիկի նյութը, սակայն, վերոհի-շյալ անձերի դասադասադասություն-ը չէ, այլ ուրեւ եզեկյանի ելույթի ե-րկու անձինքն եւ անդրադարձեր արտա-հայտությունները, որոնք վերաբերում են սխյուտին:

- Սխյուտահայ մամուլում ուղ-ղագրության միասնականության

Ներկայացում

չդրության փաստը մասնաճեղով, ավելի քան «40 սխյուտահայ թերթ» կարգացած ուրեւ եզեկյանը բառացիորեն գոյեց, «Սխյուտի մեր բոլոր թերթերը անգրագիտությամբ են լցված»: Երեւ, որ նախադրող սխյուտահայ նախադրում է նաեւ սխյուտահայ մամուլը, սակայն այդ նախադրումը այսօր չի հասել այն մա-կարդակին, որ թարուն եզեկյանին թույլ տար ամբողջ սխյուտահայ մամուլը անգրագիտության մեջ մե-ղադրելու: Մյուս կողմից, հարկավոր է նրան հիշեցնել, որ սխյուտահայ մամուլը, չնչին բացառություններ-ով, գոյատևում է ծանրագույն լուսավորում, երբեմն՝ անհավա-սալի, գեմարդկային ծիզերով: Դրեւ եզեկյանին խորհուրդ կտային մի ինչ էլ դիտարկել հայերենի մամուլը, որն օրեօր «ամերիկանացում է», «ռուսացում է», «հարգում է», «ուրեւ ողողվել է բազմազույն խաչքաներով», «ողողվածներով», «հարգելիներով» եւ մասամբ նո-ցին...

- Արտահայտվելով դասական ուղ-ղագրությանը վերադասելու լուս-հանդով վերջին տարիներին հանդես եկող սխյուտահայ դեմքերի մասին, ուրեւ եզեկյանը թույլ տվեց մի ահա-վոր, անհիմն, լիված գրգռանք, այն, որ այդ սխյուտահայ դեմքերը նույնիսկ կառառել են դասական ուղղագրության օգտին հանդես եկող հայերենարձակ 6 անձերի: Այստեղ հաղորդակար Արեւմ Սարգսյանը չի թաքցրել եւ ասաց, «Սա արդեն մեղադրանք է, չի կարելի»: Այսու-

Ներկայացում

հանդերձ, ուր Արգայանի այս նկա-ռողությունը լուսության մասնակց ուրեւ լեզվաբանի ելույթի Եւրոպայու-թյան մեջ:

Մեծադրա ծանալելով այդ սխյուտահայ գործիչներից մի քանի-սին եւ բավականին ծանոթ լինելով նրանց կենցաղային լուսավորումին, հասկանում եւս հայտարարում են, որ նրան հազիվ մի կերթ «յուլա են գնում» իրենց մանրիկ եկամուտներ-ով, ուր մնաց թե կառառի համար փողեր ունենալին, թե նրանց բա-րոյական կերտարն իմանալով, ինձ համար անհավասար է, որ նրան ի-րենց նման բան թույլ կտային, երբ նույնիսկ Հայաստանի համալսարա-նի լուսավորություններում կառառի նո-ւա դարձած մի 50-100 դուրա ավե-լորդ գումար ունենալին: Չի կարելի մարդկանց անհիմն գրգռել, գր-գռանքը ՀՀ օրենսդրությամբ եւ մարդկային բարոյականության ան-գիր նորմերով դասադասելի երե-ւույթ է:

Հետեւաբար, ստատու են, որ ուրեւ եզեկյանը փաստերով հիմնավորի իր վերոհիշյալ երկու արտահայտու-թյունները, կամ, ընդունելով սեփա-կան սայթախումը, ներողություն խնդրի գրգռանքի թիրախ դա-րձած սխյուտահայ մամուլից եւ «կառառանք» գործիչներից: Արեւմ Սարգսյանին էլ խնդում են հաջորդ հաղորդումներում ավելի անկողմ-նակալ եւ... խիստ լինել, լինել այն-պիսին, ինչպիսին նրան ծանալել են:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱՇՏՅԱՆ

ՆԱՐԳԱԿԱՆ

ՇՈՒՍՍ

Ուսուցիչ Վահանյանի քիմի հաղթանակը

Հարավսլավիայի մայրաքաղաք Բելգրադում անցկացվեց եվրոպական չեմպիոնների գավաթի հերթական խաղարկությունը: Արցունների մասնակցեցին 8 քիմեր, որոնք հաղթողին որոշեցին օլիմպիական մրցակարգով:

Չիանայի հանդես եկավ Հոլանդիայի Բեդդա Բադաի «Պանֆոն» ակումբի հավանական, որի կազմում խաղում էր նաև մեր Ուսուցիչ Վահանյանը: Հոլանդական քիմը եռօրյա ժամանակում նվաճեց առաջին տեղը՝ Բեդդա Բադաի մրցախաղերը:

«Պանֆոնը» վերջին օրը 3,5-2,5 հաշվով դարձավ մասնակց լեհական «Պոլոնիային» և նվաճեց եվրոպական չեմպիոնների գավաթը: Վահանյանից բացի հոլանդական քիմի կազմում հանդես էին գալիս Լյուկ վան Վելին, Յան Թիմանը, Մայլ Ադամսը, Ժոն Լոբբեն, Սիլվայիլ Գուրեիլը: Խոսքը հաջողություն դեմ է համարել նաև Վալսլայի «Պոլոնիայի» գրաված երկրորդ տեղը: Ընդ որում, այս քիմը երկրորդ տեղին անընդմեջ հանդես է գալիս եզրափակչում: Նրա կազմում, մասնավորապես, խաղում էին «Լեգեոնականներ» Ալեքսեյ Շիրովը, Լեմբիս Օլլը, Էդգար Ռուզենսալիսը: Երկրորդ, որ հենց առաջին տուրում «Պոլոնիան» անտյասելիորեն 3,5-2,5 հաշվով հաղթեց մրցումների զլխավոր ֆավորիստ հարավսլավական «Ագրուսիվերսալ» քիմին: Իսկ չէ՛ որ վերջինիս կազմը չափազանց ուժեղ էր՝ Վալսլայի Կրամնիկ, Վիվանաթան Անանդ, Ալեքսանդր Բելյակովի, Բորիս Գեյֆանը:

Չեմպիոնների գավաթի խաղարկության արդյունքներն այսպիսին են՝ 1. «Պանֆոն», 2. «Պոլոնիա», 3. «Բի Ենա» (Իսրայել), 4. «Բոսնա» (Բոսնիա), 5. «Ագրուսիվերսալ», 6. «Էլիսգուր» (Իսրայել), 7. Սանկս Պեսերուրգի Կախմասի ակումբ (Ռուսաստան), 8. «Սիլոն» (Լեհաստան):

Արցուններին մեկ այլ հայաստանցի Կախմասիս էլ էր մասնակցում. Սմբատ Լուրսյանը հանդես եկավ «Բոսնա» քիմի կազմում, որը գրավեց մրցակարգի 4-րդ տեղը:

Արցառի «սկզբնախաղը» ավարտվեց

Վեյկան Չեխի գրոսմայստերական մրցառի մասնակիցները մեկօ-

րյա ընդմիջումից հետո վերսկսեցին ժամանակը:

Սակայն երկուստեքի հանգստյան օր չէր Կախմասիսների համար. 14 մասնակիցներից 13-ը հանդես եկան կայմակնային մրցառում, և միայն Ալեքսեյ Շիրովը, Պասառաթանով սկարությունը, հրաժարվեց 5-րդ օրվանց խաղեր անցկացնելուց: Հասերն այս մրցառի հավանական հաղթող էին համարում հնդիկ Կախմասիս Վիվանաթան Անանդին, որն այլի է ընկնում արագ խաղով, սակայն այս անգամ վստահորեն առաջին տեղը գրավեց Գարրի Կասպարովը:

ական միավոր են վասակել: Նրանցից կես միավորով են ես մնում Կրամնիկը, Շիրովը և Թոփալովը: Արցառի մյուս մասնակիցների արդյունքներն այսպիսին են. Իվանչուկ, Սվիդլեր, Պիկես, Կասիմջանով 1,5-ական, Թիման, վան Վելի, Սոկոլով 1-ական, Երոլինսկի, Ռեյնդերման 0,5-ական միավոր:

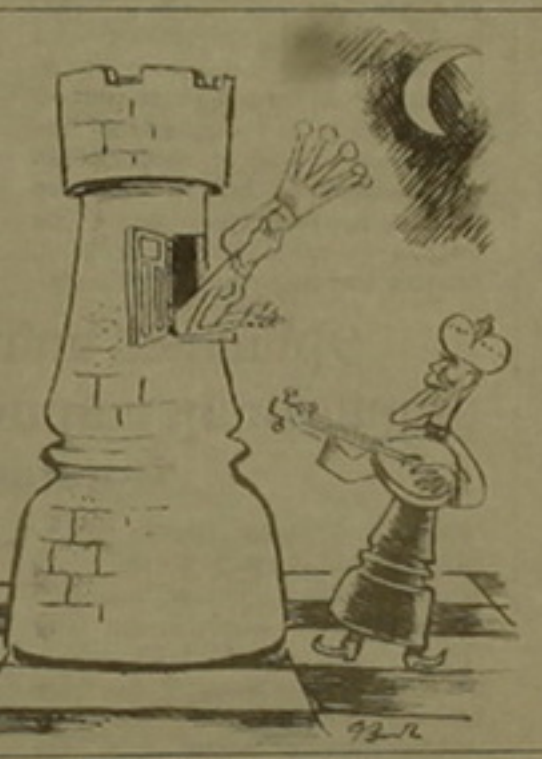
Արսաես Մինասյանը կիսում է հաղթանակը

Ավարտվեց Իսրայելի Լինարես Բադաիում անցկացված ավանդական միջազգային մրցառը: Այս անգամ ես այն բավականին ներկայացուցչական և ուժեղ կազմ էր հավանել: Բավական է ասել, որ մրցառի 132 մասնակիցների բվում էին 23 միջազգային գրոսմայստերներ, մի քանի սասնյակ միջազգային վարժեցներ:

Արցառին մասնակցեցին նաև Հայաստանի 7 Կախմասիսներ: Չիանայի հանդես եկավ հանրառեքային բազմակի չեմպիոն Արսաես Մինասյանը: Վերջին 10-րդ տուրից առաջ Արսաեսը միանձնյա զլխավորում էր մրցառային արյունակը: Իր եզրափակիչ ժամանակում նա ոչ ոքի ավարտեց Արցունսիանի ներկայացուցիչ Մախում Սոկոլովի հետ, իսկ նրան հետադարձ ռուսաստանցի Ալեքսեյ Դեբելը հաղթեց մոլորական Վիկտոր Բոլոգանին: Մինասյանն ու Դեբել 10 հնարավորից վասակեցին 8-ական միավոր և բաժանեցին 1-2-րդ տեղերը: Արցառային ավելի բարձր գործակիցներ ուներ Դեբելը, և նրան էլ բաժին հասավ զլխավոր մրցանակը: Մեր Կախմասիսը Պարգեասրվեց երկրորդ մրցանակով:

Հայաստանի ներկայացուցիչների մեջ երկրորդ արդյունքը ցույց տվեց միջազգային վարժեց Նուրայր Բալանթարյանը: Նա վասակեց 7 միավոր և մրցառում բաժանեց 7-12-րդ տեղերը: Ի դեպ, նա վերջին տուրում Պարսոթյան մասնեց այնպիսի հանրահայտ գրոսմայստերի, ինչպիսին Օլեգ Ռոմանիչիկն է: Իհարկե մարզական գործունեությունն ու մրցումային ելույթները համաձայնող Բալանթարյանի արդյունքը նույնպես հաջողություն է:

Մեր մյուս Կախմասիսների արդյունքներն այսպիսին են. Կարեն Ասրյան, Մա Մինասյան 6,5-ական, Արսեն Եղիազարյան 5,5, Տիգրան Բորանջյան, Դավիթ Չախարյան 5-ական միավոր:

Նա 9 հաղթանակ տարավ, 3 Պարսիա ոչ-ոքի ավարտեց, միայն 1 Պարսություն կրեց և 13 հնարավորից վասակեց 10,5 միավոր: Հաղթողից 1,5 միավոր դալկա վասակեցին Անանդը և ուկրաինացի Վասիլ Իվանչուկը, որոնք բաժանեցին 2-3-րդ տեղերը:

Հիմնական մրցառի 3-րդ տուրում ընդամենը 2 հաղթանակ գրանցվեց: Կասպարովը սե խաղաբեռով Պարսոթյան մասնեց ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչ Ալեքսեյ Երմոլինսկուն, իսկ հոլանդացիներ Երոն Պիկեսի և Յան Թիմանի հանդիմունք ավարտվեց Պիկեսի հաղթանակով:

Տուրի մյուս 5 հանդիմունքներն ավարտվեցին ոչ-ոքի արդյունքով: Խաղող դաշինք կնքեցին Շիրովը և Անանդը, Վեսելին Թոփալովը (Բուլղարիա) և Վալդիմիր Կրամնիկը (Ռուսաստան), Լյուկ վան Վելին (Հոլանդիա) և Իվանչուկը, Ռուսամ Կասիմջանովը (Ուզբեկստան) և Իվան Սոկոլովը (Հոլանդիա), Դմիտրի Ռեյնդերմանը (Հոլանդիա) և Պյոտր Սվիդլերը (Ռուսաստան):

Երեք տուրից հետո առջեւում են Կասպարովը և Անանդը, որոնք 2,5-

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

Բացեցին մրցառջանը

Մայրաքաղաքի «Հայաստան» մարզական միությունում անցկացվեց սարվա առաջին հանրառեքական մրցառը՝ Հայաստանի ձմեռային առաջնությունը: Արցունների մասնակցեցին Հայաստանի և Արցախի 10-ից ավելի քիմեր, իսկ հաղթողները որոշվեցին 23 մրցածներում:

Թիմային ժամանակում մրցանակային եռյակն այսպիսին է. 1. Երեան-1՝ 10413 միավոր, 2. Վանաձոր՝ 9763, 3. Երեան-2՝ 7544 միավոր:

Տարվա այս Երեանի համար մեր մի քանի մարզիկներ բարձր արդյունքներ ցույց տվեցին: Հեռացանկում, որտեղ սուր մրցակցություն ծավալվեց, 7 մ

18 սմ արդյունքով հաղթեց երեանցի Վահագն Չախարյանը: Եռացանկում առաջինը կաղանցի էրիկ Լուրիջանյանն էր՝ 14 մ 75 սմ: Կանանցից այս մրցածներում Նարա Գեուրգյանը (Երեան-2): Լավ տղավորություն քողեցին նաև վազորդներ Վարդան Սմբասյանը, Վասակ Վահրամյանը, Վահե Հովհաննիսյանը (Երեան), Արդա Թորսյանը և Չախարյանը (Վանաձոր):

Առաջնության արդյունքներով որոշվեցին այն մարզիկները, որոնք հաջորդապես սկզբին հանդես կգան Իրանում «Արեանագի 10 օրը» միջազգային ավանդական մրցումներում:

ԹԵՆԻՍ

Պայքարը արվում է

Ավստրալիայի բաց առաջնության երկրորդ և երրորդ օրը խաղադաշտ մասն բոլոր ուժեղագույնները:

Սոսալուրաթես հավասար ուժեր են օուսաստանցի եվզեցի Կաֆելնիկովը և Էվել Զոնաս Բյուրկմանը: Հասերը նրանց հանդիմունք անհամբերությամբ էին ստասում, ակնկալելով հա-

6-4, 6-4): Հաս անտյասելիորեն խողանցի Ալեկ Կորեսիան, որը ախարի ուժեղագույններից է, զիջեց դասակարգման ցուցակի 86-րդ քենիսիս, նուրբեզացի Ռոդիկին:

Քիլ մնաց անակնկալ ծնվել կանանց մրցառում: Ամերիկուկի Վեոու Ուիլյամսը, որն ախարի ուժե-

Յանա Լուկոնա

մաս ղայար, սակայն Կաֆելնիկովը խաղն արագորեն ավարտեց իր օգտին՝ 6-3, 6-2, 6-4: Կարծեք քե օուս քենիսիսը վճռականորեն է սրամաղված այս մրցառում: Երեան նաև, որ Պարսիկ Ուսթեքը (Ավստրալիա) հաղթեց Օլիվեր Գրոսին (Գերմանիա), Թոմաս Ենկվիսց (Շվեդիա)՝ ժամ-Միլեյ Գեմբլին (ԱՄՆ), Մարկ Ռոսեն (Շվեյցարիա)՝ Թոդ Վուդբրիջին (Ավստրալիա), Մայլ Չանգը (ԱՄՆ)՝ Բարս Ասեյնին (Ավստրալիա), Գուսալով Կուերենը (Քրազիլիա)՝ Մարիուս Օնդրուկային (Չեխիա):

Մի քանի քենիսիսներ արդեն երրորդ Երեան են դուրս եկել: Իրենց երկրորդ հանդիմունքներն են Կախմ Կուերեն (Սլովակիա), Թիմ Հեմմանը (Անգլիա), Ռիխարդ Կրայեկը (Հոլանդիա): Երեան 18-ամյա օուսաստանցի Մարտ Սաֆինի հաղթանակը բրավաղի Գուսալով Կուերենի (6-3, 5-7, 4-6, 6-3, 6-4) և լեխ Բոգդան Ուիլգրախիսի՝ օուսաստանցի Անդրեյ Չերկասովի նկատմամբ (6-7, 4-6, 7-6,

դազույն քենիսիսուկիներին է, առաջին խաղափուլում զիջեց Կախմին անհայտ երիտասարդ խողվարուկի Միլիա Չախարյան (3-6), սակայն հաջորդ երկուսում քենիսիսը խաղի մեջ, հաղթեց (6-3, 9-7) և կարունակի ղայարը: Երրորդ Երեան են մեկ Լինդսեյ Դեյնեդորսը (ԱՄՆ), Յանա Լուկոնան (Չեխիա), Կոնյիտա Մարսինսե (Իտալիա), Մարտինա Հինգիսը (Շվեյցարիա) և Լասալյա Չվերեան (Քելաուս):

Այս մրցումների ժամանակ Երեան արժանավոր խրանայի հարցը: 28-ամյա ամերիկացի Թոդ Մարսինը Երեան ունենալով ասաց, որ ասան խրանիսների հնարավոր չէ երկարաեսե մրցառային ընթացում խաղալ, և Երեան են արգելված ղեղամիջոցներ օգտագործում: Նրան հակառակվեց 32-ամյա ավստրալացի Թոմաս Սուսթերը, որի կարծիքով, կարելի է ասանց խրանիսների էլ երկար տարիներ խաղալ: Սուսթերը իր օրինակն է քերում:

ՅՈՒՏՐՈՒ

և ղեկավարությունը միջոցներ է ձեռնարկում կազմը ուժեղացնելու համար: Վնասվածի ղառառով մի քանի ամսով Երեան դուրս եկած Ալեքանդր Դեյ Պիետոյի ղակասը Երեան է ղազմվում, և ախ վերջին օրերին «Յուվենտուսը» երկու նոր խաղացողներ ձեռք բերեց: Իսրայելական «Ետաթիլից» Առեյնիցյան քերակողի կեղափոխվեց 25-ամյա Խուան Ենայդերը և Ֆրանսիական «Սոնակոյից»՝ 21-ամյա Թիերի Հանրին: «Յուվենտուսը» արգենտինացի Ենայդերի համար 7 մլն դոլար է վճարել: Պայմանագիր կնքված է մինչև 2003 թվականի հուլիս ամիսը: Յրանիայի հավանական երիտասարդ հարձակվողի համար ավելի Երեան է վճարվել՝ 18 մլն դոլար, իսկ ղայմանագիրը 4,5 տարով է:

Երեան, որ Թուրքի քիմի կազմում գրոսի այնպիսի վարժեցներ են հանդես գալիս, ինչպիսիք են Ֆիլիպո Ինձագին, Դանիել Յոնսեկան, Նիկոլո Անուրոզո:

Դե Բուր եղբայրները «Բարսելոնում»

Վերջապես լուծվեց Ֆրանկ և Ռոնալդո Դե Բուրերի «Բարսելոն» տե-

ղափոխվելու հարցը: Ամսերգամի «Այալսը», որի հետ այս երկվորյակ եղբայրները ղայմանագիր ունեն, երկար ժամանակ չէր ուզում նրանց բաց քողեց: Սակայն Ֆուսթիսներին համառությունը հաղթեց: Այսուհետ նրանք հանդես կգան իսրայելական ակումբում:

Վերջինս եղբայրների համար 22 մլն դոլար է վճարել: Իհարկե, «Այալսը» Երեան կթուլանա ղե Բուրերի մեկնելուց հետո: Երեան, որ եղբայրները Հոլանդիայի հավանականի առանցքային խաղացողներից են, երկրի ղախավոր քիմի կազմում Ֆրանկը հանդես է եկել 65, իսկ Ռոնալդը՝ 48 անգամ:

Այստիսով, Կասալոնիայի ղխավոր քիմը՝ «Բարսելոնը», կիսով ղափ հողանդական է ղառնում: Մինչ այդ էլ նրա կազմում «կակայների երկրի» մի քանի Ֆուսթիսներ էին խաղում, և ախ նրանց ավելանում են նաև Ֆրանկ և Ռոնալդո Դե Բուրերը: Հիլեցներն, որ «Բարսելոնի» ղխավոր մարզիլը նույնպես հողանդացի է՝ Լուիս վան Գալը:

Բոնգամարի հանրահայտ առաջին Մայլ Թայսոնը (մախից) և Սոխանդ Միլն Լաս Վեգասում կազմակերպված ընդունելության ժամանակ:

ԲԱՏՈՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՈՒՅԱՆԻՎ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

«Ուվենտուսը» ուժեղանում է

Թուրքի «Յուվենտուս» ակումբը վնասուկների մեջ է: Թիմը Իսրայելի առաջնությունում 9-րդ տեղում է ընթանում,

Թիերի Հանրի

